


# E-toolkit ouderbetrokkenheid

---

Op de [website van de VCOV](#) vind je onderstaande afbeelding met hotspots.

De hotspots leiden naar allerlei informatie over ouderbetrokkenheid. Vind je de informatie liever op de vertrouwde manier? Kijk onder deze afbeelding. 



## Referentiekaders om naar ouderbetrokkenheid te kijken

### Participatiehuis

Het participatiehuis is een manier om naar ouderbetrokkenheid en -participatie te kijken, samengesteld door de 3 ouderkoepelverenigingen.

Kijkwijzer en voorbeelden zijn te vinden in de visietekst '[Ouderbetrokkenheid als basis](#)'.

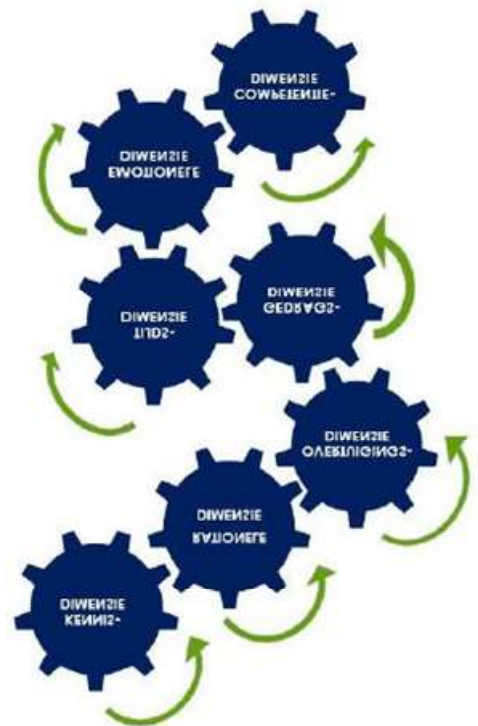


### De 7 dimensies

Het Kruispunt Migratie-Integratie en de integratiecentra bieden het kader van de 7 dimensies aan om te werken aan een sterke samenwerking tussen ouder en school. 'Wat is nodig voor echte ouderbetrokkenheid?'. Het antwoord op deze onderzoeksvraag resulteerde in het model 'zeven dimensies van Samaey en Vettenburg' (2004).

Je vindt het werkkader van de 7 dimensies in de publicatie '[Naar een krachtige samenwerking tussen ouder en school – Een werkkader](#)'.

Vind ook ons [handig overzicht van de 7 dimensies met helpende vragen](#), zowel vanuit het perspectief van ouders ('ouderbril') als vanuit het perspectief van de schoolteamleden ('schoolbril').

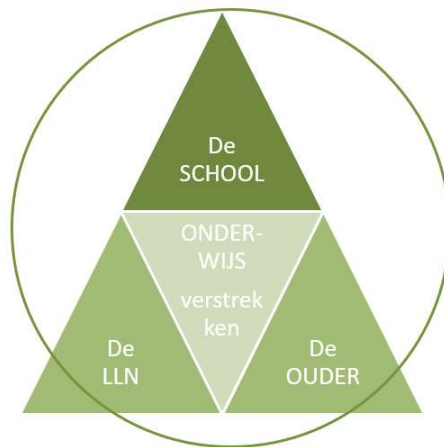


### Van eiland naar wij-land

[Inspiratiegids](#) voor een goede samenwerking tussen ouders en secundaire scholen. Ontwikkeld door het Steunpunt Diversiteit en Leren en de Integratiedienst van de Stad Gent n.a.v. een onderzoeksproject rond ouderbetrokkenheid in Brussel in opdracht van het Onderwijscentrum Brussel.



De gids stelt een partnerschapsmodel voor met drie actoren: ouders - school – leerling.



## Onderzoek over ouderbetrokkenheid

Hieronder volgt een (niet-exhaustief) overzicht van (wetenschappelijk) onderzoek naar ouderbetrokkenheid. De weergave is chronologisch: het recentste onderzoek staat bovenaan.

- [Moeten ouders huiswerk krijgen? Ouderbetrokkenheid in het onderwijs.](#)  
Samenvatting van onderzoekslijn 'Effecten van ouderbetrokkenheid' van het Strategisch Basisonderzoek 'Financial Literacy @ School' van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO).  
Leuven: KU Leuven, Kristof De Witte en Joana Elisa Maldonado (2022)
  - ➔ Uit dit onderzoek blijkt dat alleen in het geval van ouderbetrokkenheid zonder lessen op school de ongelijkheid werd vergroot. Daarom blijft lesgeven in de klas een essentieel element om leerlingen gelijke kansen te geven. Wanneer aanvullend gebruikt, kan ouderbetrokkenheid leerlingen van alle achtergronden ondersteunen.
  
- [Ouderbetrokkenheid in het buitengewoon secundair onderwijs type 9: een kwalitatief onderzoek naar ervaringen van ouders en leerkrachten.](#)  
Gent: Universiteit Gent, Machteld Winne (2021)
  - ➔ De resultaten van dit onderzoek laten zien dat zowel ouders als leerkrachten in het algemeen positief staan ten opzichte van ouderbetrokkenheid. Echter worden ook verschillende drempels door beiden benoemd.
  
- [De invloed van ouderbetrokkenheid op de schoolprestaties van leerlingen.](#)  
Groningen: Universiteit Groningen, Inge van der Heul (2020)
  - ➔ De resultaten van het onderzoek laten zien dat het effect van ouderbetrokkenheid ingewikkelder lijkt te zijn dan de huidige wetenschappelijke theorieën suggereren. Ook werkt ouderbetrokkenheid bij basisschoolleerlingen anders dan bij middelbare scholieren. Tenslotte blijkt dat demografische kenmerken van ouders, zoals het opleidingsniveau en de taal die zij thuis met hun kinderen spreken, het effect van betrokkenheid op de

schoolprestaties kunnen beïnvloeden. Ouderbetrokkenheid werkt dus niet hetzelfde voor ouders en kinderen met verschillende achtergronden.

- **[Rapportage Onderzoek ouderbetrokkenheid in het basisonderwijs.](#)**  
Utrecht: Duo Onderwijsonderzoek (2019)
  - ➔ Dit onderzoek naar de ouderbetrokkenheid in het basisonderwijs in Nederland is een kwantitatief onderzoek en is uitgevoerd onder leerkrachten in het basisonderwijs.
  
- **[Ouderbetrokkenheid in sociaal-etnisch gesegregeerde scholen. Een onderzoek naar het verband van welbevinden.](#)**  
Gent: Universiteit Gent, Nikie Depraetere (2018).
  - ➔ Ouderbetrokkenheid thuis, betreffende de subschalen prestatiegerichtheid, cognitief stimulerend thuismilieu en ouder-kind communicatie, houdt verband met het subjectief schoolwelbevinden. Ouderbetrokkenheid thuis heeft bijgevolg een sterker verband met het subjectief schoolwelbevinden dan ouderbetrokkenheid op school.
  
- **[Ouderbetrokkenheid en schoolsucces: geen zwart-witverhaal.](#)**  
Verwijzing naar masterproef Vanhoenacker (2017) in artikel op blog Duurzaam onderwijs
  - ➔ Ouderbetrokkenheid thuis heeft een veel grotere impact op schoolsucces. Veel belangrijker dan het oudercontact zijn de interesse en betrokkenheid die de ouders thuis tonen voor het schoolleven van het kind, de verwachtingen die de ouders uitstralen en de informele leerstimulansen die ouders aanreiken.
  
- **Naar een ouderwijs onderwijs: "Een gezinswetenschappelijke reflectie over ouderbetrokkenheid bij kwetsbare gezinnen".**  
Brussel: Odisee, Elisabeth van Daele (2017)
  
- **De impact van leren zichtbaar maken.**  
Hattie (2014) [Lijst van effecten op prestaties](#) (een effectgrootte van 0,40 is een significant effect en ouderbetrokkenheid scoort 0,49)
  - ➔ Kinderen van wie de ouders meer bij de school betrokken zijn, presteren beter. (in: [Naar de kern: de leerlingen en hun leer-kracht](#), Rapport van de Commissie Beter Onderwijs, oktober 2021, p.64)
  
- **[Leraren en ouderbetrokkenheid.](#) Een reviewstudie naar de effectiviteit van ouderbetrokkenheid en de rol die leraren daarbij kunnen vervullen.**  
Nijmegen: Radboud Universiteit (2013).
  - ➔ Ouderbetrokkenheid draagt bij aan zowel de leerprestaties van leerlingen als aan hun motivatie, hun welbevinden, hun zelfbeeld en hun zelfwaardering. Voor alle leeftijdsgroepen

blijkt dat de betrokkenheid van ouders bij het leren thuis de grootste effecten sorteert.

Zie ook: [Ouderbetrokkenheid thuis is effectiever dan ouderbetrokkenheid op school \(2013\)](#)

- [Kenmerken van effectief basisonderwijs. Een reviewonderzoek. Wat werkt?](#)

Bellens en De Fraine (2012)

➔ Ouderlijke betrokkenheid ('parental involvement') heeft een positieve samenhang met leerprestaties en welbevinden van leerlingen.

- [Ouderbetrokkenheid in het onderwijs Een literatuurstudie naar de betekenis van Ouderbetrokkenheid voor de schoolse ontwikkeling van kinderen.](#)

Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam, Adri Menheere & Edith Hooge (2010)

➔ Ouderbetrokkenheid blijkt volgens verschillende onderzoeken zowel direct, als indirect, als meer op lange termijn de schoolse ontwikkeling van kinderen positief te beïnvloeden. Opvallend is het positieve verband op tussen ouderbetrokkenheid en taalprestaties van kinderen, vooral voor verbale vaardigheden en lezen, terwijl bij de rekenprestaties op school een negatief effect wordt gevonden, als de ouders zich thuis intensief met het rekenhuiswerk bemoeien.

## Boeken over ouderbetrokkenheid

Hieronder volgt een (niet-exhaustief) overzicht van boeken over ouderbetrokkenheid. De weergave is chronologisch: het recentste boek staat bovenaan.

- [In gesprek met ouders. Een positieve relatie tussen school en thuis.](#)

Ingrid van Essen & Anton Horeweg, Lannoo Campus (2023).

- [Professioneel communiceren met ouders en kinderen.](#)

Tonnis Bolks, Boom (2023).

- [Met plezier naar school! De onmisbare rol van ouders in het succes van kinderen.](#)

Noëlle Pameijer, Pica (2021).

- [Geen kat op school.](#)

An Ryckmans & Sanne Verstraelen, Politeia (2021).

Een voorleesboek over hoe ouders en school samenwerken aan een mooie toekomst voor de kinderen. Het boek werd ook vertaald in verschillende talen.

- [Ouderbetrokkenheid next. Handboek voor mentoren in het voortgezet onderwijs.](#)

Peter de Vries, Pica (2020)

- [Zonder wrijving geen glans. Identiteit en waarden in de klaspraktijk.](#)

VLOR, Lannoo Campus (2020)

- [Warm, welkom en wederkerig. Naar een goede ouder-schoolsamenwerking. Inspiratieboek voor kleuteronderwijs.](#)

De Mets, Peleman, Seghers, Vervaet, Van Laere VBJK/SDL/UGent (2018).

- [Handelingsgericht werken. Samenwerken aan schoolsucces.](#)  
Pameijer, Denys, Timbremont, Van De Veire, Acco (2018)
- [Handboek ouderbetrokkenheid 3.0.](#)  
Peter de Vries, CPS (2017)
- [Snap jij die ouders? Basisboek professioneel werken met ouders.](#)  
Pieter Remmerswaal & Ad de Gouw, SWP (2017).
- [De basisschool als fundament voor ontwikkelen en leren.](#)  
VLOR, Acco (2015). Hoofdstuk van Jan De Mets 'Partnerschapsmodel met ouders en leerlingen: sterke troeven in het basisonderwijs'.
- [Gezin en school. De kloof voorbij, de grens gezet?](#)  
VLOR, Acco (2011)

## Info en tips over ouderbetrokkenheid

Via de website [www.vcov.be](http://www.vcov.be) kunt u heel veel informatie en tips vinden over ouderbetrokkenheid. Dit aanbod wordt steeds aangevuld. Hieronder zetten we enkele extra websites of materialen in de kijker, ook van andere organisaties.

### VCOV-materiaal:

- [Ouderbetrokkenheid als basis](#)
- [Rubriek 10 tips op de VCOV-website](#)
- [Rubriek Goede praktijkvoorbeelden op de VCOV-website](#)
- [Voorbeelden van activiteiten voor ouderwerkingen uit het basisonderwijs](#)
- [Voorbeelden van activiteiten voor ouderwerkingen uit het secundair onderwijs](#)

### Materiaal van andere organisaties:

- Brochure [10 tips voor meer diversiteit in overleg](#) (Minderhedenforum)
- [Communiceren met ouders - ouderbetrokkenheid](#), incl. infofiches (Onderwijscentrum Brussel)
- [Dossier ouderbetrokkenheid](#) (Klasse)
- [Inspiratiemap ouders en basisschool](#) (Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen)
- Project Ouderbetrokkenheid '[Sterke SCH'ouders](#)', scholen en ouders maken samen school (stad Leuven)
  - o [Voorbeelden van initiatieven uit de Leuvense basisscholen](#)
- [Zet je schOUDERS onder ZILL](#) (Draaiboek ouderbetrokkenheid en ZILL) met o.a. op p.7 'Wat weten we over ouderbetrokkenheid vanuit onderzoek'



## Aan de slag met concreet materiaal

- [Coachdocument](#) van een Nederlandse school voor een 'kind-ouder-mentorgesprek', een alternatief oudercontact. De leerling bereidt samen met de mentor/leerkracht het gesprek voor en presenteert zwakke en sterke punten.
- Coachingstool [Samen met Ouders](#) (Onderwijscentrum Brussel, Steunpunt diversiteit en leren, Universiteit Gent)
- [Communicatie als basis voor ouderbetrokkenheid en participatie](#): dossier met tips en materiaal over communicatie - VCOV
- [Gereedschapskist 'Samenwerken met ouders'](#) Hogeschool Rotterdam
- [Materialenbank](#) De Schoolbrug Antwerpen
- [Materialenbank](#) (Steunpunt Diversiteit en Leren)
- [Materialenbank](#) (Meertaligheid.be)
- [Ouders in kaart-spel Basis](#) van Basis Online
- [Oefenkans Nederlands](#): een map met methodieken om kansen te creëren voor ouders om Nederlands te oefenen en om aan ouderbetrokkenheid te werken (voor basis- en secundair onderwijs) – VCOV, GO! ouders, KOOGO
- [Quickscan: de activiteiten van de oudervereniging](#): bevraging om na te gaan hoe toegankelijk de activiteiten zijn - VCOV
- [Quickscan: een oudervereniging voor alle ouders?](#): bevraging om na te gaan in welke mate de ouderwerking openstaat voor alle ouders - VCOV
- [Quickscan: ouderbetrokkenheid in beeld brengen](#): bevraging om de samenwerking met ouders op school in beeld te brengen (VCOV naar de quickscan van dr. M. Lusse)
- [Representativiteit van de overlegorganen](#) - VCOV
- [VCOV-knelpuntentest](#): evaluatie-instrument voor ouderwerkingen i.v.m. aantrekken, motiveren en werven van leden - VCOV
- [Voorbeeld van een handleiding voor ouders over hoe Smartschool te gebruiken](#) (met dank aan Stad Sint-Truiden – OKAN)
- Betrek ouders via de [Grote Voorleesdag voor ouders op school](#) – VCOV, GO! ouders, KOOGO
- Betrek ouders via [poëzie](#) op school - VCOV

## VCOV-brochures en -vormingen

Bekijk het actuele aanbod via <https://www.vcov.be/aanbod>

Hieronder lijsten we enkele brochures en vormingen op:

- [Sterke schOUDERS – goed overleg](#). Methodieken voor overleg in de ouderwerking.
- [De ouderraad. Ouders, graag gezien op school! Hoe en waarom?](#) Laagdrempelige info gebaseerd op een brochure van schoolopbouwwerk Brussel
- [Gids voor ouderwerkingen](#): informatie voor en over de ouderwerking, thema's: structuur en organisatie van je ouderraad/ouderwerking, bekendheid en ledenwerving, activiteiten organiseren, alle ouders vertegenwoordigen, vergaderen, financiën, verzekeren, sponsoring, communicatie en samenwerking, vrijwilligerswetgeving en GDPR.
- [Hoe nemen we alle ouders mee?](#)
- [Klasouders op school. Een manier om meer ouders te betrekken](#)

- [Niet op school? Naar school gaan, een kwestie van vertrouwen - Brochure over de preventie en aanpak van schooluitval](#)
- [Participatie op school](#)
- [Pesten aanpakken, wat kunnen ouders doen?](#)
- [Samen school maken in het secundair onderwijs](#)
- [Inspiratiebundel 'Ouders betrekken via poëzie'](#). Inspiratie voor scholen en ouderwerkingen om ouders via poëzie te betrekken op school.
- [De stem van ouders \(laten\) horen](#)
- [Werken aan een oudervriendelijke school](#)
- [Werken aan ouderbetrokkenheid en -participatie op school](#)